

визначити ефективність заходів з охорони навколишнього середовища та вносити корективи в діючі програми.

Отже, РЛП «Сеймський» – це природний куточок, який варто берегти та зберігати для майбутніх поколінь. Забезпечення екологічної безпеки й підтримання екологічної рівноваги на території парку є спільною відповідальністю усіх нас. Посилення заходів з охорони навколишнього середовища та екологічної освіти допоможе забезпечити довгострокову збереженість цієї важливої природоохоронної території.

Список літературних джерел

1. Козир М. С. Екомережа заплави р. Сейм (Сумська та Чернігівська області, Україна). *Чорноморський ботанічний журнал*. 2015. Т. 11, №2. С. 239–252.
2. Природно-заповідний фонд Сумської області: атлас-довідник / Бойченко Р. В. та ін. Київ, 2019. 96 с.
3. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2021 році. Департамент захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації: офіційний веб-портал. URL: <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2022/10/Regionalna-dopovid-Sumska-ODA-2021.pdf>
4. Регіональний ландшафтний парк Сеймський. URL: <https://uncg.org.ua/sejmskyj-2/>

КАХОВСЬКЕ ВОДОСХОВИЩЕ – ВИЗНАЧЕННЯ СТАНУ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ І ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИРІШЕННЯ ВІД МИНУЛОГО ДО СЬОГОДЕННЯ

Герасименко Д.О., Король О.М.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
dashaherasymenko@gmail.com, korolelena1976@gmail.com

Актуальність даної є важливою в історичному контексті, і пов'язана із забезпеченням водними ресурсами південних районів України, регулювання водних потоків та наслідків для конкретних населених пунктів. На сучасному етапі штучні водойми у питанні екологічної безпеки розглядають безліч науковців, зокрема С. Гапон, В. Вишневський, В. Хільчевський, В. Гребінь.

Мета цієї роботи – дослідити та описати причини виникнення та роль штучних водойм на прикладі Каховського водосховища.

Штучні водойми є важливим аспектом гідрологічної мережі. Вони несуть як позитивний так і негативний вплив на навколишнє середовище. Це можна розглянути на прикладі Каховського водосховища, яке було розташоване у каскаді річки Дніпро, в межах Дніпропетровської, Запорізької та Херсонської областей. Рішення, про будову Каховського гідровузла було прийняте 21 вересня 1950 року, а введення в експлуатацію відбулося 5 липня 1955 року. Будівництво

Каховського водосховища призначалося для регулювання річкового стоку води на Дніпрі, забезпечення підтримки транспортування товарів через річковий шлях, виробництво електроенергії для задоволення енергетичних потреб в регіоні а також для сприяння зрошувальних потреб у прилеглих регіонах. З часом почали використовувати воду із Каховського водосховища для охолоджувальних резервуарів, які потрібні щоб запобігти перегрівання реакторів ЗАЕС.

Будівництво такої гідропоруди радикально впливало на навколишнє середовище. По-перше, це вплинуло на ландшафт даної і прилеглих територій. Під час заповнення водосховища водою затопили Великий Луг – історична пам'ятка, місце, де проживали українські козаки-характерники, а разом з ним давні кургани та населені пункти, які знаходилися на цій території. По-друге, в наслідок затоплення під водою опинилася родюча земля, зменшилися популяції рослин та тварин, також місцеве населення змушене було переселитися на іншу територію. При чому, робилося це без згоди місцевого населення. За словами Олександра Довженка «Жодної роз'яснювальної роботи не проводилося. Просто заходили у двори, обмірювали, записували та кожному індивідуально повідомляли про затоплення та необхідність переселитися нагору. Більше того, усім, хто не встиг переселитися у певний термін, заявляли: «Якщо до такого числа не переїдеш, попереджаємо – ламатимемо будинок бульдозером незалежно від того, чи живеш ти в ньому чи ні». Люди змушені були підкоритися» [2]. У результаті затоплення відбулося уповільнення водообміну та, як наслідок, зміна мікроклімату та масове підтоплення берегів [2].

Щодо ролі, яку надавали цьому водосховищу, то його було збудовано з метою поліпшення економіки, в тому числі і для забезпечення водою Автономної Республіки Крим. Через Каховське водосховище та Північно-Кримський канал у Крим подавалася вода, яка використовувалася для різних потреб. Насамперед вода була важлива для зрошення та обводнення земель. До початку 2014 р. Північнокримський канал функціонував на 85%, але з квітня 2014 р. по березень 2022 р. подача води до Криму припинилася у зв'язку з окупацією території Криму російськими військами. Тому за Женевською конвенцією забезпечення водними ресурсами повністю перекладалися на окупаційну владу. А після повномасштабного вторгнення, яке відбулося 24.02.2022 р., російські війська підірвали дамбу, яка перегороджувала Північнокримський канал і заважала подачі води до Криму, в результаті чого почалася неконтрольована подача води в Крим. В результаті таких дій на території Каховського та Скадовського регіонів стало неможливим використання водних ресурсів з метою зрошення сільськогосподарських земель.

З утворенням штучного водосховища за 70 років створилася нова екосистема. Водосховище стало вагомою складовою екологічної системи

використання різних мікроорганізмів; відновлення природних середовищ, які були знищені під час катастрофи; *використання технологій водоочищення; відновлювальне землеробство* [1].

Отже, враховуючи все вище сказане, можна зробити висновок, що штучні водойми мають як позитивні так і негативні сторони. Звичайно, будь-яке втручання в екосистему – це пряма загроза її знищення. В минулому будівництво штучного Каховського водосховища стало одночасно енергетичним проривом і екологічною катастрофою для української республіки. Але на екологію мало звертали увагу в ті часи. Тому, спираючись на попередній досвід, основна задача людства мінімізувати цю загрозу, використовуючи вже відомі методи, зазначені в цьому дослідженні та знаходити нові, більш дієві.

Список використаних джерел

1. Борняк У. І., Кривохижа Є. М. Сучасні методи подолання наслідків екологічної катастрофи на прикладі Каховської ГЕС. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2023. Т. 33, № 4. С. 31–36.
2. Горло Н. В. Екологічні наслідки гідробудівництва на Дніпрі (50 – 70-ті рр. XX ст.): історія і сучасний стан проблеми. *Zaporizhzhia Historical Review*. 2021., № 21. С. 240-247.
3. Каховська ГЕС: історія та трагедія споруди. *Центр політичного консалтингу*. URL: <https://cpc.com.ua/articles/kakhovska-ges-istoriya-ta-tragediya-sporudi> (дата звернення: 15.10.2023).
4. Каховське водосховище – порівняльний аналіз в період з 2022-2023 рр. Авторська карта. Режим доступу: <https://sum-dpu.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=436d11b4edf04a5ca2db52096241cff7>

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПОРУШЕНИХ ЕКОТОПІВ УРБАНОФЛОРИ ХАРКОВА

Звягінцева К.О.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
karina.zvyagintseva@karazin.ua

Одним із показників порушеності місцезростань є наявність видів адвентивних рослин. Саме натуралізація адвентивних рослин сприяє збідненню природної флори та потребує постійного фітоконтролю й екологічного моніторингу за станом довкілля.

Екологічний аналіз адвентивної фракції урбанофлори Харкова було опрацьовано за терморезимом (термоморфа), ступенем мінералізації ґрунту (трофоморфа), вологості (гідроморфа), освітлення (геліоморфа), кислотності ґрунту (ацидоморфа). У ході аналізу було використано методичні підходи Я.П. Дідуха [1], класифікацію за Й. Яласом [2].